Ençà de la violència

Per Isidre Ferré el dj., 25/02/2021 - 20:32

Durant aquests últims dies han esclatat a Lleida, a Barcelona, a Vic, a València, a Madrid... tot un seguit de conflictes violents al carrer arran de la detenció de Pablo Hasél el 16 de febrer, que es va produir dins de l'edifici de la Universitat de Lleida. La detenció ha estat motivada per un seguit de sentències en contra d'ell, entre les quals la d'injúries a la corona i a les institucions de l'Estat i la d'enaltiment del terrorisme. Molta gent, ben diversa, hi han reaccionat perquè consideren que la sentència judicial retalla i coarta l'exercici dels drets ciutadans tan fonamentals com la llibertat d'expressió. Aquesta reacció, amb valor per si mateixa, s'ha vist reverberada pel moment de transició política que s'està vivint a Catalunya, pel cansament social provocat per la pandèmia o per les conseqüències de la crisi econòmica i moral actual, entre altres factors que impregnen d'una sensació d'injustícia difusa però enquistada a la nostra societat.

Les manifestacions consegüents han acollit expressions de frustració i de ràbia ben diverses: n'hi ha hagut de no violentes, hi ha hagut destrosses d'objectes (públics i privats) i s'ha desencadenat violència contra persones (que han causat danys físics i psicològics, a voltes irreversibles). Els esclats més descontrolats han mostrat de manera descarnada com de difusos i mutables són els límits entre les diverses formes de violència (per part de manifestants i per part de les forces de l'ordre), especialment quan estan mediatitzades per les imatges que ens n'arriben des de fonts diferents. I més si pensem —segons la teoria de Johan Galtung— que no només són violència les descàrregues d'ira en actes concrets (físics, directes), sinó que també hi ha formes de violència estructural (quan des d'institucions socials s'impedeix que un ciutadà pugui cobrir les seves necessitats) i formes de violència cultural (els valors, tradicions, costums… que legitimen l'opressió o la injustícia).

Quina actitud prendre davant d'un fenomen tan complex, difús i mutant? Davant d'aquesta dinàmica de la violència, Crist ens ofereix un nou camí. No és tant una via que ens dugui a una resolució immediata (per exemple, d'un conflicte), sinó una manera de col·locar-nos (emocionalment, espiritualment, corporalment) davant de la realitat. El nou camí de Jesús és la noviolència tenaç, activa, creativa, expressada especialment a Mt 5,38-42. Així, ens proposa una possibilitat trencadora i desconcertant: davant de l'agressió violenta de l'altre, respondre-hi amb la fermesa creativa de l'esperit i amb la tossuderia alegre del cos. És un camí que no defuig el conflicte, sinó que renuncia a alimentar la violència amb més violència.

La proposta cristiana no és, doncs, una proposta de passivitat o d'inacció moguda per la por o la submissió; ans al contrari: és una manera d'actuar arriscada i valenta. L'opció cristiana per la lluita contra la injustícia des de la noviolència és una actitud de coratge. Com la de Jesús.